

Renata Holcer

KATALOGIZACIJA ČASOPISA
i
ČLANAKA IZ ČASOPISA
pomoću programa OSA-ISIS

DATOBAZA OSPER
NORMATIVNA DATOTEKA PRED

UPUTE ZA RAD

4. promijenjeno izdanje

Sisak, 2012.

NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA SISAK
ŽUPANIJSKA MATIČNA SLUŽBA

Sadržaj

1	Datobaza OSPER - uvod	1
2	Struktura datobaze	2
3	Otvaranje datobaze OSPER	2
4	Unos podataka	3
5	CKP obrazac	3
6	Obrazac CKPD	12
7	Moguća pitanja	13
8.	Promjena oblika za prikaz podataka	14
9.	Obrazac CLAN - katalogizacija članka iz časopisa	15
10.	Skraćeni postupak katalogizacije	20
11	Pretraživanje podataka	23
12	Prefiksi u datobazi OSPER	24
	Prefiksi vezani uz CKP obrazac	24
	Prefiksi vezani uz CLAN obrazac	25
13.	Pretraživanje podataka pomoću izbornika u klasičnom ISIS-u	26
14.	Prikaz podataka – ispisni oblici OSPER, OSPE1, POSL	30
15.	Datobaza PRED	31
16.	Struktura datobaze PRED	31
17.	Upis nove predmetnice u datobazu PRED	32
18	Pretraživanje predmetnica u datobazi PRED	33
19.	Prikaz predmetnica	35

DATOBAZA ZA EVIDENCIJU PERIODIKE, POSLOVANJE, CENTRALNI KATALOG PERIODIKE I KATALOGIZACIJU ČLANAKA IZ PUBLIKACIJA

UVOD

Ova datobaza unutar programa OSA-ISIS pomaže knjižničarima u malim knjižnicama da ostvare kontrolu i nad ovom vrstom knjižnične građe. Pomoću nje, ako se ispune odgovarajući podaci, obavljaju se sljedeće vrste poslova:

1. evidencija periodike
2. evidencija dobavljača, evidencija nabave i računa, dakle poslovanje u vezi s periodikom
3. formiranje centralnog kataloga periodike
4. katalog članaka iz publikacija

U načelu, svaki knjižničar koji je savladao rad u OSIN-u, primijenit će stečene vještine pri unosu i pretraživanju i na obradu građe u datobazi OSPER.

Ipak, postoje neke specifičnosti.

Uz datobazu OSPER vezana je i normativna datobaza PRED. U njoj su upisane sve premetnice koje su dozvoljene za korištenje pri katalogizaciji članaka iz časopisa. Predmetnice u nju možemo upisivati i sami.

Datobaza CCFCOD također je vezana uz ovu bazu, ali na nju nemamo utjecaja. Iz nje program upisuje podatke o zemlji izdavanja časopisa.

Datobaza EDUCTH sadrži normativnu datoteku odnosno tezaurs prosvjetnog nazivlja. Na nju također nemamo utjecaja. Možemo i *ne moramo ju* koristiti.

STRUKTURA DATOBAZE OSPER

1. UNOS PODATAKA

Podaci se u bazu OSPER unose pomoću tri vrste obrazaca

- CKP – obrazac za unos podataka u centralni katalog periodike i knjižničnom poslovanju
- CKPD – obrazac za unos podataka u centralni katalog periodike nakon promjene imena časopisa
- CLAN – obrazac za katalogizaciju članaka iz časopisa

2. PRETRAŽIVANJE PODATAKA

- pomoću sučelja IRIS
- pomoću RJEČNIKA TERMINA u klasičnom ISIS-u
- oblikovanjem upita za pretražbu "

3. PRIKAZ PODATAKA

- u obliku OSPER – prikazuje katalogizirane članke i časopise u potpunosti
- u obliku OSPE1 – skraćeni prikaz katalogiziranih članaka i časopisa
- u obliku POSL - prikazuje podatke o nabavi i poslovanju

OTVARANJE DATOBAZE OSPER

Datobazu OSPER moramo prvo otvoriti.

Otvaramo je tako da

1. na početnom, dakle prvom ekranu, izaberemo C – izbor datobaze
2. na pokaznoj listi strelicom prema desno, pa dolje, izaberemo bazu OSPER (ime odabrane baze je žute boje)
3. da je baza učitana, vidjet ćemo po imenu datobaze u donjem lijevom uglu
4. sada možemo izabrati kojim ćemo se poslovima baviti

UNOS PODATAKA -

CKP obrazac

1. E – služba za unos podataka
2. O – VOĐENI UNOS (ODIN sučelje)
3. MFN:
4. izbor obrasca za unos : clan
ckp (enter)
ckpd

Započet ćemo posao unosom općenitih podataka o časopisu koji želimo obraditi. Zato ćemo uz pritisak na tipku F1, strelicom izabrati sa pokazne liste obrazac CKP.

Postupak pokazuje i slika br. 1

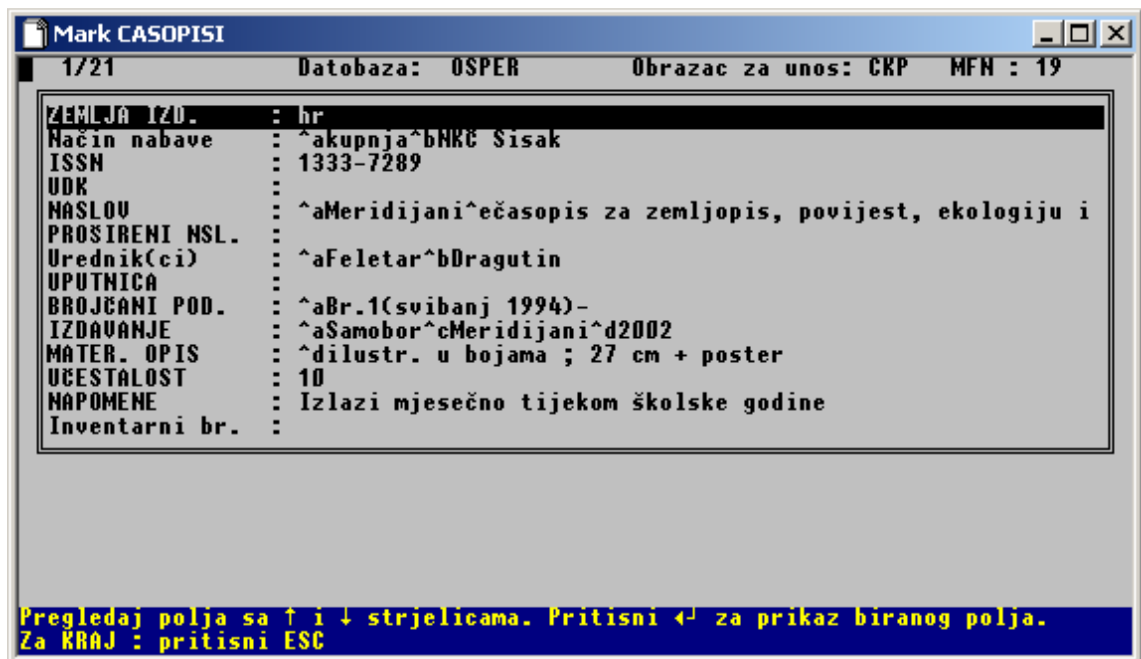
Sl. 1. ODIN sučelje – izbor obrasca CKP

U obrascu CKP ponuđeno je 21 polje za unos podataka. Neka od njih imaju i potpolja. Način unosa podataka identičan je unosu podataka u OSIN – razlikuju se samo po sadržaju.

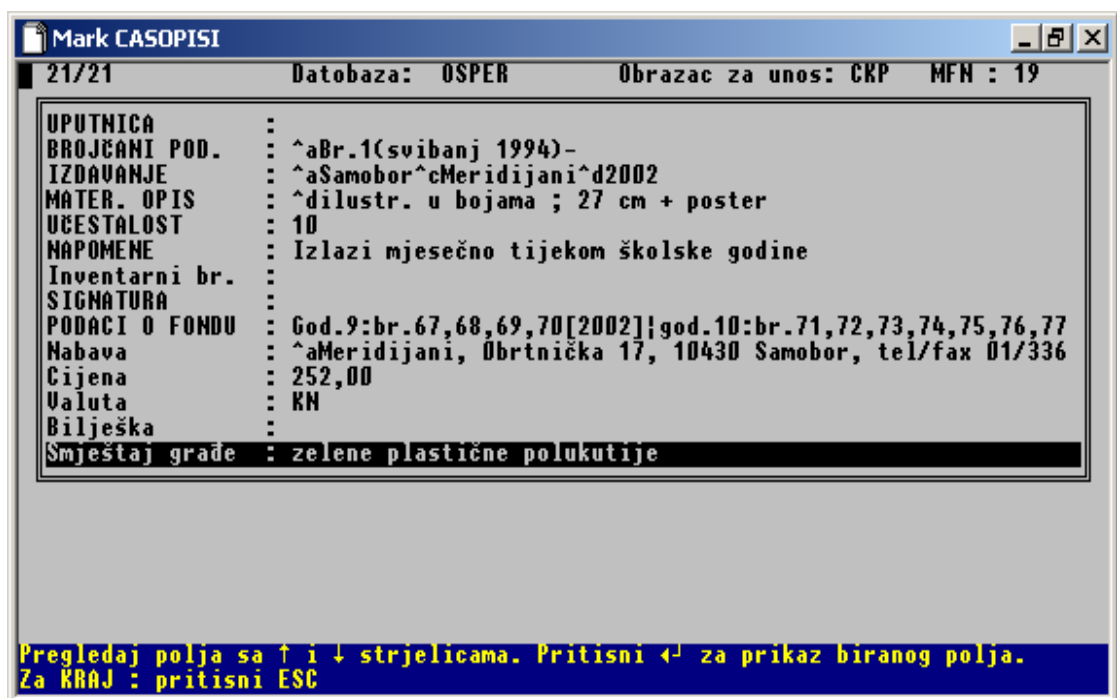
Pri tom je uvijek važno čitati upute uz svako polje na plavoj traci u dnu ekrana.

Uz neka polja postoje i pokazne liste s kojih se mogu preuzimati već prije upisani podaci.

Kako izgleda ekran sa CKP obrascem pokazuje sljedeće slike.

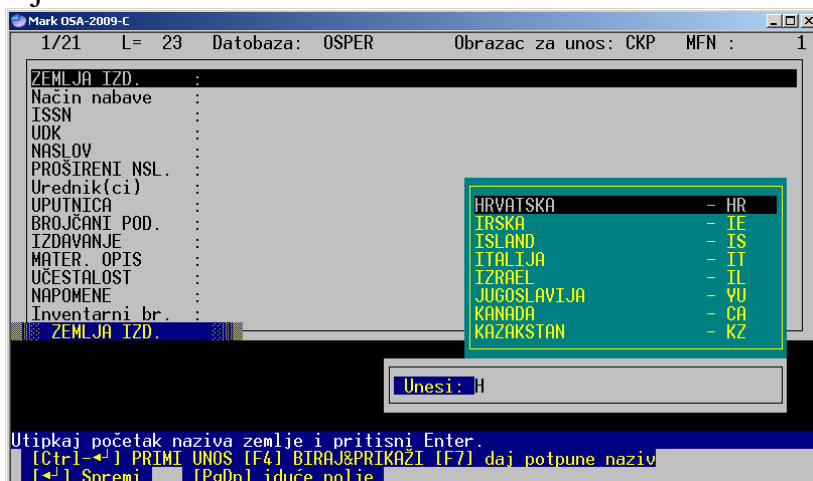

Slika 2.

Slika 3.

Polje br. 1: ZEMLJA IZDAVANJA.

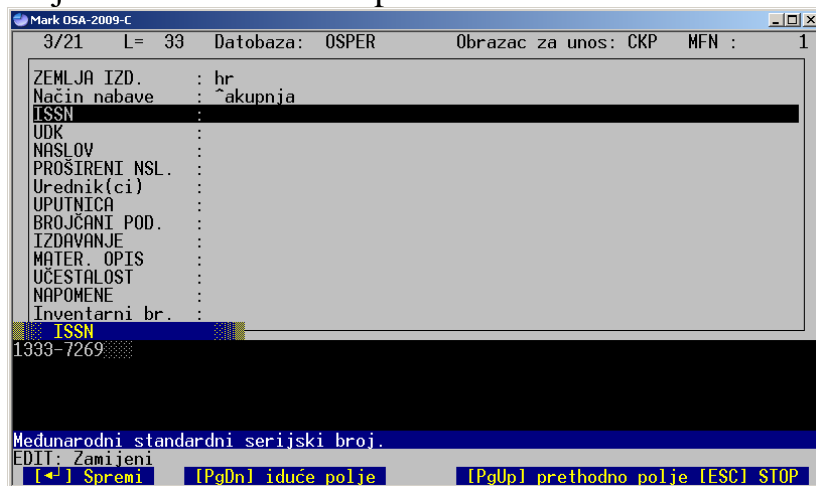

Ovo polje vezano je uz datobazu CCFCOD. Uz njega se otvara pokazna lista sa koje se odabere ime zemlje u kojoj časopis izlazi.

Polje br. 2: NAČIN NABAVE

1. potpolje : kupnja, dar, zamjena:
2. potpolje : dodatni podaci - ispunjava se po potrebi – prema uputi tko je kupio, tko je poklonio, s kim se zamjenjuje

Polje br. 3: ISSN - upiši međunarodni standardni serijski broj časopisa

Polje br. 4: UDK - ne ispunjavamo

Polje br. 5: NASLOV

1. potpolje: Glavni stvarni naslov časopisa
2. potpolje: Usporedni naslov = naslov na drugom jeziku
3. potpolje: Podnaslov ako postoji
4. potpolje: Prvi podatak o odgovornosti koristi se za ime urednika, nije obavezan
5. potpolje: Oznaka razdjela

6. potpolje: Stvarni naslov razdjela

Polje br. 6: PROŠIRENI NASLOV

1. potpolje: Naslov
2. potpolje: Tijelo

Polje br. 7: UREDNIK(ci) koristi se ako se želi pretraživati časopise po uredniku

1. potpolje: Prezime za 1. urednika
2. potpolje: Ime
3. potpolje: Prezime za 2. urednika
4. potpolje: Ime

Polje br. 8: UPUTNICA polje se koristi ako se upućuje s jednog oblika imena na drugi npr. sa sporednog naslova na glavni

Polje br. 9: BROJČANI PODACI u ovo polje upisuju se podaci o prvom broju časopisa po kojem se časopis popisuje.

9/21 L= 172 Datobaza: OSPER Obrazac za unos: CKP MFN : 1

ZEMLJA IZD. : hr
 Način nabave : ^akupnja
 ISSN : 1333-726
 UDK :
 NASLOV : ^aMeridijani^ečasopis za zemljopis, povijest, ekologiju i
 PROŠIRENI NSL. :
 Urednik(ci) : ^aFeletar^bDragutin
 UPUTNICA :
 BROJČANI POD. :
 IZDAVANJE :
 MATER. OPIS :
 UČESTALOST :
 NAPOMENE :
 Inventarni br. :
 BROJČANI POD. :
 Prvi-zad. sv. : God.1, br.1(2995) -
 Uspored. pod. :
 God.1.br.1(1995)- Razmak iza - obvezatan, ako dalje izlazi. Vidi Upute!
 EDII: Zamijeni
 [←] Spremi [PgDn] iduće polje [ESC] STOP

Polje br. 10: IZDAVANJE

1. potpolje: mjesto
2. potpolje: izdavač
3. potpolje: godina

10/21 L= 194 Datobaza: OSPER Obrazac za unos: CKP MFN : 1

ZEMLJA IZD. : hr
 Način nabave : ^akupnja
 ISSN : 1333-726
 UDK :
 NASLOV : ^aMeridijani^ečasopis za zemljopis, povijest, ekologiju i
 PROŠIRENI NSL. :
 Urednik(ci) : ^aFeletar^bDragutin
 UPUTNICA :
 BROJČANI POD. : ^aGod.1, br.1(2995) -
 IZDAVANJE : ^aSamobor^cMeridijani
 MATER. OPIS :
 UČESTALOST :
 NAPOMENE :
 Inventarni br. :
 IZDAVANJE :
 Mjesto :
 Nakladnik :
 Godina : Unesi : 2010
 Prva-zadnja godina izdavanja. Za tekuće naslove, obvezatno dodaj razmak iza -
 [Ctrl-←] PRVI UNOS [F4] BIRAJ&PRIKAZI
 [←] Spremi [PgDn] iduće polje [PgUp] prethodno polje [ESC] STOP

Polje br. 11: MATER. OPIS

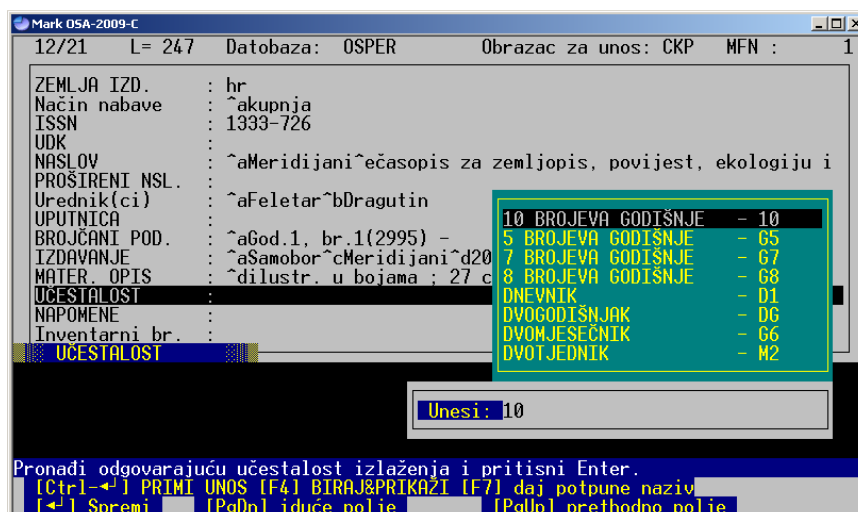
- ne upisujemo broj stranica,
- : upisujemo podatak o Ilustracijama,
- ; dimenzije u cm i
- + podatak popratnoj grafi

10/21 L= 194 Datobaza: OSPER Obrazac za unos: CKP MFN : 1

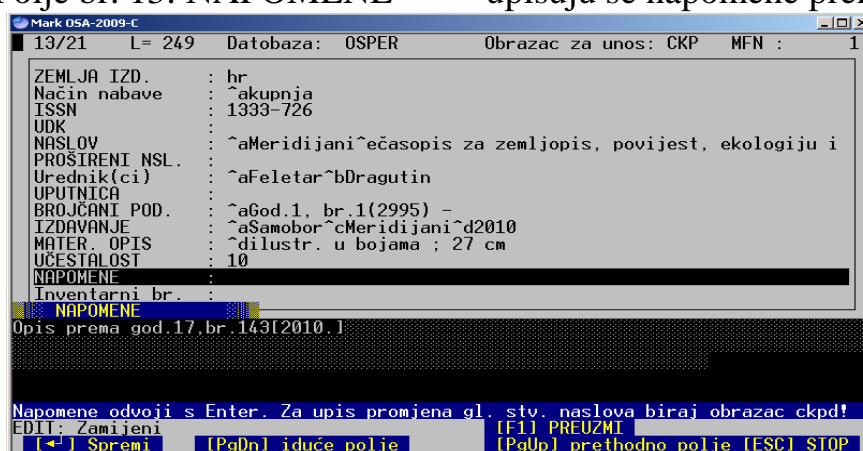
ZEMLJA IZD. : hr
 Način nabave : ^akupnja
 ISSN : 1333-726
 UDK :
 NASLOV : ^aMeridijani^ečasopis za zemljopis, povijest, ekologiju i
 PROŠIRENI NSL. :
 Urednik(ci) : ^aFeletar^bDragutin
 UPUTNICA :
 BROJČANI POD. : ^aGod.1, br.1(2995) -
 IZDAVANJE : ^aSamobor^cMeridijani
 MATER. OPIS :
 UČESTALOST :
 NAPOMENE :
 Inventarni br. :
 IZDAVANJE :
 Mjesto :
 Nakladnik :
 Godina : Unesi : 2010
 Prva-zadnja godina izdavanja. Za tekuće naslove, obvezatno dodaj razmak iza -
 [Ctrl-←] PRVI UNOS [F4] BIRAJ&PRIKAZI
 [←] Spremi [PgDn] iduće polje [PgUp] prethodno polje [ESC] STOP

Polje br. 12: UČESTALOST

- podatak o učestalosti upisujemo
- preuzimanjem odgovarajuće oznake
- iz pokazne liste

Polje br. 13: NAPOMENE upisuju se napomene prema potrebi, npr

Od broja 67 izlazi pod naslovom Meridijani
(ovo je napomena uz CKP zapis za Hrvatski zemljopis)

OPIS PREMA GOD.1,BR.1[2004]

OPIS PREMA GOD.6,BR.52[2002]

POJEDINI BROJEVI SADRŽE DJELOMIČAN PRIJEVOD NA
ENGLJSKI JEZIK

POSTERI UZ POJEDINE BROJEVE

Podatak o promjeni imena časopisa upisuje se u obrazac CKPD.

Polje br. 14: INVENTARNI BROJ ne koristimo

Polje br. 15: SIGNATURA ne koristimo

Polje br. 16: PODACI O FONDU :

U ovom polju ažurira se pristizanje svih brojeva časopisa u jednom godištu.

Podaci o novom godištu odvajaju se od prethodnog pomoću dvocrte tj. istovremenim pritiskom na tipke AltGr+W

Svakom godištu prethodi asocijativni prefiks

Npr. ME za Meridijani, NG za National Geographic itd.

ME,God.9:br.67,68,69,70[2002]||ME,god.10:br.71,72,73,74,75,76,77,78,79,
80[2003]|| ME, God.11:br.81,82,83,84,85,86,87,88,89,90[2004]

Konkretno, to znači da prilikom dolaska svakog novog broja, otvaramo CKP obrazac za Meridijane i upisujemo broj upravo pristiglog časopisa.

Mark OSA-2009-C
16/21 L= 280 Datobaza: OSPER Obrazac za unos: CKP MFN : 1

ISSN : 1333-726
UDK :
NASLOV : ^aMeridijani^ečasopis za zemljopis, povijest, ekologiju i
PROŠIRENI NSL. :
Urednik(ci) : ^aFeletar^bDragutin
UPUTNICA :
BROJČANI POD. : ^aGod.1, br.1(2995) -
IZDAVANJE : ^aSamobor^cMeridijani^d2010
MATER. OPIS : ^dilustr. u bojama ; 27 cm
UČESTALOST : 10
NAPOMENE : Opis prema god.17,br.143[2010.]
Inventarni br. :
SIGNATURA :
PODACI O FONDU :
PODACI O FONDU

Unesi: ME, god. 17, br. 141, 142, 143[2010]

Unos postojećih godišta. Odvoji s Enter. U slučaju god.izd. upiši Sv.93=2000(200
[Ctrl+U] PRIMI UNOS (F4) BIRAJ&PRIKAŽI
[Enter] Spremi [PgDn] iduće polje [PgUp] prethodno polje

Polje br. 17: NABAVA upisuju se traženi podaci za tekuću godinu

1. potpolje: Dobavljač : ime dobavljača, adresa, njegov matični broj i OIB, te broj žiro računa
2. potpolje: Broj računa : broj računa kojim je plaćen časopis, pretplata
3. potpolje: Datum računa : datum računa u ISO obliku
4. potpolje: Pretplata : pretplaćuje li se ili se kupuje na kiosku

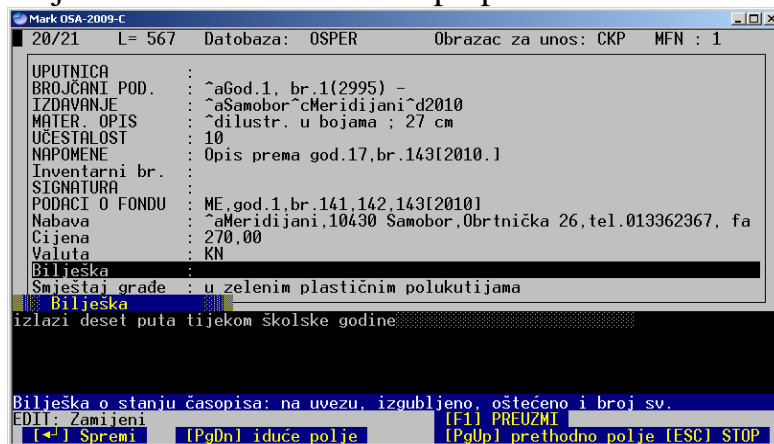
Mark OSA-2009-C
17/21 L= 567 Datobaza: OSPER Obrazac za unos: CKP MFN : 1

UPUTNICA :
BROJČANI POD. : ^aGod.1, br.1(2995) -
IZDAVANJE : ^aSamobor^cMeridijani^d2010
MATER. OPIS : ^dilustr. u bojama ; 27 cm
UČESTALOST : 10
NAPOMENE : Opis prema god.17,br.143[2010.]
Inventarni br. :
SIGNATURA :
PODACI O FONDU : ME, god. 1, br. 141, 142, 143[2010]
Nabava : ^aMeridijani,10430 Samobor,Obrtnička 26,tel.013362367, fa
Cijena : 270,00
Valuta : KN
Bilješka : izlazi deset puta tijekom školske godine
Smještaj građe : u zelenim plastičnim polukutijama
Nabava

Dobavljač : Meridijani,10430 Samobor,Obrtnička 26,tel.013362367, fax 01336032
Broj računa : 257-13/2010
Datum računa : 20100106
Pretplata : da

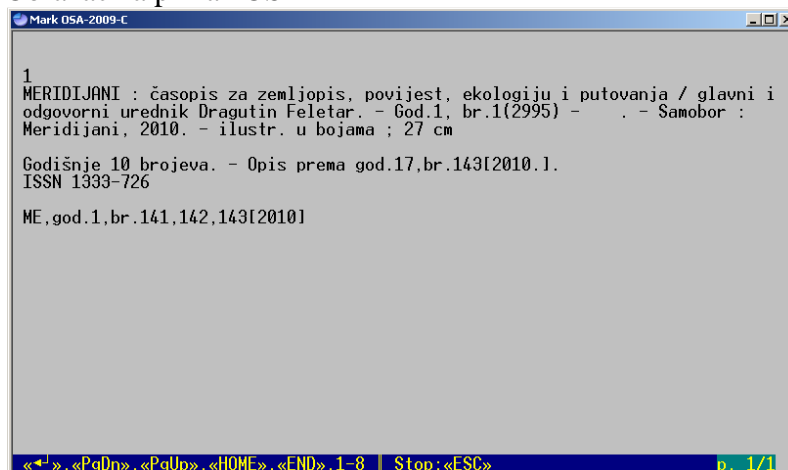
EDIT: Zamijeni [F1] PREUZMI
[Enter] Spremi [PgDn] iduće polje [PgUp] prethodno polje [ESC] STOP

Polje br. 18: CIJENA iznos plaćen za godište
 Polje br. 19: VALUTA preuzmi KN
 Polje br. 20: BILJEŠKA po potrebi

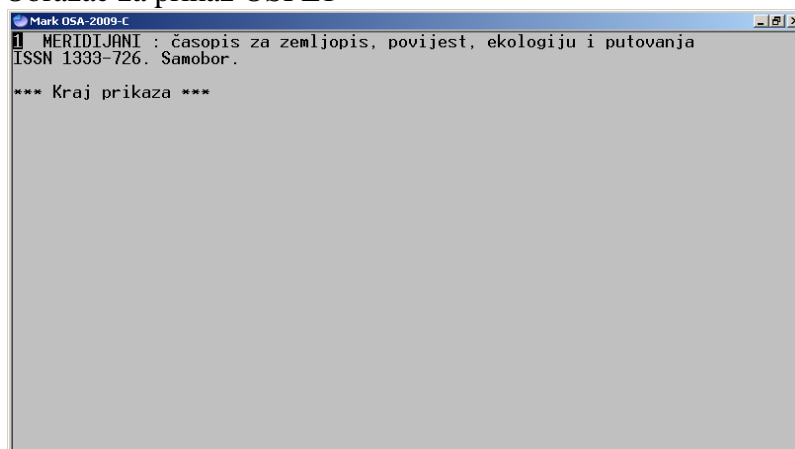

Polje br. 21: SMJEŠTAJ GRAĐE : napiši kako je građa smještena i gdje

Obrazac za prikaz OSPER

Obrazac za prikaz OSPE1

Obrazac za prikaz podataka POSL – poslovanje

1 UNOS: 15.03.2010. NKČ Sisak-DO

VRSTA GRAĐE: CKP
NAČIN NABAVE: kupnja
NASLOV: Meridijani : časopis za zemljopis, povijest, ekologiju i putovanja
IZDAVANJE: Samobor : Meridijani, 2010.
MAT. OPIS: ilustr. u bojama : 27 cm
DOBAVLJAČ: Meridijani, 10430 Samobor, Obrtnička 26, tel. 013362367, fax
013360321, žiror. Hypo-Alpe-Adria Bank 2500009-1101016009, OIB
93687324069, MB 0907974316419,
BR. RAČ. 257-13/2010
PRETPL. GOD: da
RČ. PLAĆEN.: 06.01.2010.
CIJENA: 270,00 KN
BILJEŠKE: izlazi deset puta tijekom školske godine
SMJEŠTAJ: u zelenim plastičnim polukutijama

*** Kraj prikaza ***

19
MERIDIJANI : časopis za zemljopis, povijest, ekologiju i putovanja / urednik
Dragutin Feletar. - Br.1(svibanj 1994)- . - Samobor : Meridijani, 2002. -
ilustr. u bojama ; 27 cm + poster

Godišnje 10 brojeva. - Izlazi mjesečno tijekom školske godine. - Nastavak
publikacije: Hrvatski zemljopis.
ISSN 1333-7289

God.9:br.67,68,69,70[2002]; god.10:br.71,72,73,74,75,76,77,78,79,80[2003];
God.11:br.81,82,83,84,85,86,87,88,89,90[2004]

«←», «PgDn», «PgUp», «HOME», «END», 1-8 || Stop:«ESC» p. 1/1

Sl. 4. izgled kataložnog listića u centralnom katalogu periodike

Napomena:

Podatak koji glasi *Nastavak publikacije: Hrvatski zemljopis*, dodan je zapisu dodatnim otvaranjem obrasca CKPD

CKPD obrazac

CKPD obrazac koristi se kad se časopisu tijekom izlaženja promijeni ime. Ovaj obrazac sadrži dodatna polja, kao što se to lijepo vidi na sljedećoj slici.

```
Mark CASOPISI
1/26      Datobaza: OSPER      Obrazac za unos: CKPD MFN : 19

ZEMLJA IZD. : hr
Način nabave : ^akupnja^bNKČ Sisak
ISSN         : 1333-7289
UDK          :
NASLOV       : ^aMeridijani^ečasopis za zemljopis, povijest, ekologiju i
PROSIRENI NSL. :
NASTAVLJA SE :
NASTAVAK     : ^aHrvatski zemljopis
PRILOG UZ    :
SUPLEMENT    :
BROJEANI POD. : ^aBr.1(svibanj 1994)-
IZDAVANJE    : ^aSamobor^cMeridijani^d2002
MATER. OPIS  : ^dilustr. u bojama ; 27 cm + poster
UČESTALOST   : 10

Pregledaj polja sa ↑ i ↓ strjelicama. Pritisni ← za prikaz biranog polja.
Za KRAJ : pritisni ESC
```

Sl. 5. CKPD obrazac (samo onaj dio koji se razlikuje od CKP obrasca)

Iz ovog obrasca koristimo samo polja 7. i 8.

Polje 7.: NASTAVLJA SE (kao) koristi se da se dotičnjem imenu doda podatak, pod kojim imenom časopis dalje nastavlja izlaziti

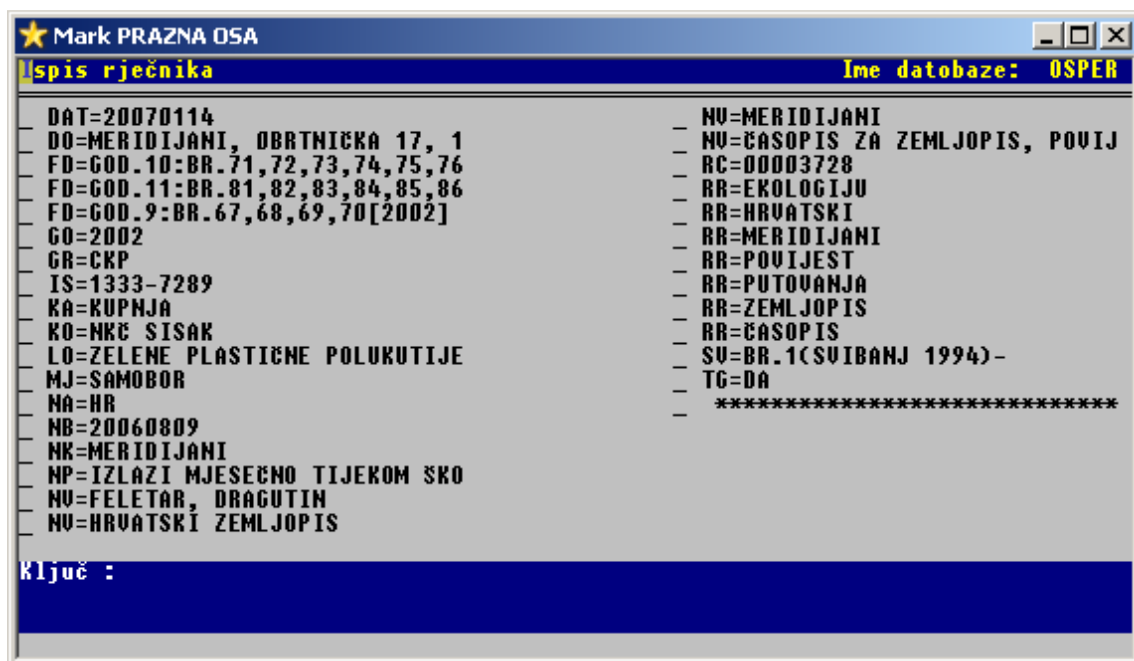
Polje 8: NASTAVAK (čega) koristi se da se novom imenu časopisa doda i podatak o njegovom prijašnjem imenu

Ako se pokaže potreba, mogu se koristiti i polja 9. i 10.

Naravno, uvijek uz konzultaciju odgovarajuće stručne literature i sljedeći upute uz svako polje.

Vidi: **ISBD(S):**

MEĐUNARODNI STANDARDNI BIBLIOGRAFSKI OPIS PERIODIČKIH PUBLIKACIJA I NIZOVA PUBLIKACIJA

Slika 6. rječnik termina i prefiksi uz odgovarajuće podatke

Kao i u svakoj drugoj datobazi u OSI, upisani podaci mogu se pronaći u rječniku termina i odavde selektirati. Na slici br. 6 mogu se jasno uočiti koji su prefiksi vezani uz neki podatak.

Upisom predviđenih podataka u obrazac CKP za svaki časopis koji knjižnica prima virtualno se stvara **centralni katalog periodike** u računalu, s tim da se **za prikaz CKP podataka koristi ispisni oblik OSPER.**

Moguća pitanja:

Zašto ne upisujemo podatke u polje UDK?

Ako je časopis specijaliziran za jedno područje, dat ćemo mu odgovarajući UDK broj. Ako nije, tada ćemo dati UDK brojeve pojedinim katalogiziranim člancima iz njega, a oni mogu biti različiti.

Zašto ne upisujemo signaturu?

Zato što nismo uvezali godište.

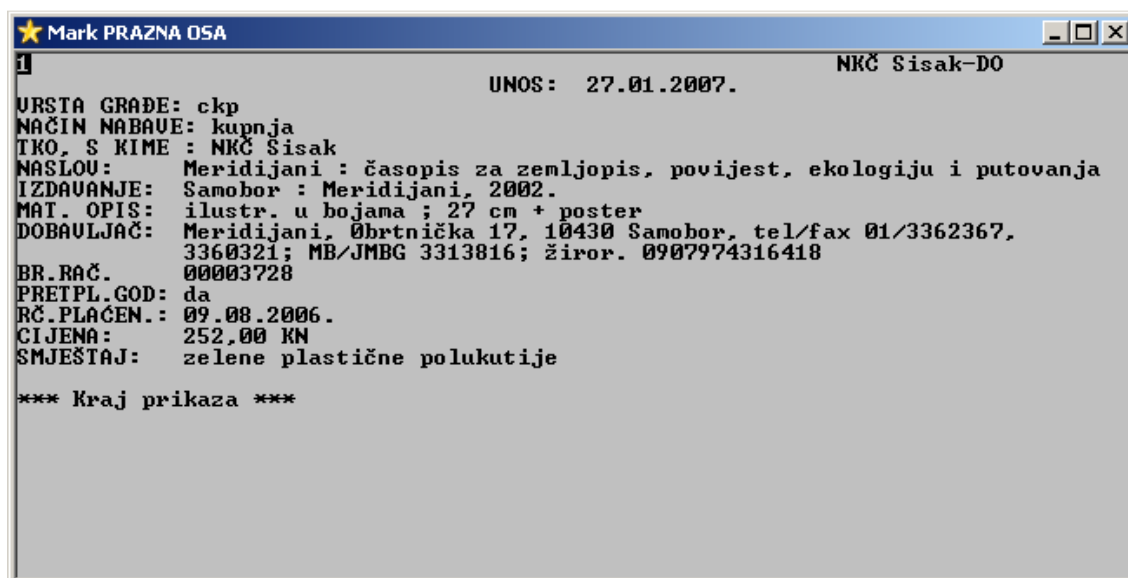
Zašto ne upisujemo inventarni broj?

Zato što se inventarni broj upisuje na uvezano godište.

Što ćemo ako se neki podatak - cijena, broj računa, broj žiro-računa promijene u godinama koje slijede?

Izbrisat ćemo stare i upisati nove podatke, koji odgovaraju tekućoj godini.

Ako želimo pohraniti stare podatke, isprintat ćemo zapis u WORDU, koristeći oblik za ispis POSL, i pohraniti ga na odgovarajuće mjesto.


```
★ Mark PRAZNA OSA
1
UNOS: 27.01.2007. NKČ Sisak-DO
URSTA GRAĐE: ckp
NAČIN NABAUE: kupnja
TKO, S KIME : NKČ Sisak
NASLOU: Meridijani : časopis za zemljopis, povijest, ekologiju i putovanja
IZDAVANJE: Samobor : Meridijani, 2002.
MAT. OPIŠ: ilustr. u bojama ; 27 cm + poster
DOBAVLJAČ: Meridijani, Obrtnička 17, 10430 Samobor, tel/fax 01/3362367,
3360321; MB/JMBG 3313816; žiror. 0907974316418
BR.RAČ. 00003728
PRETPL.GOD: da
RČ.PLAĆEN.: 09.08.2006.
CIJENA: 252.00 KN
SMJEŠTAJ: zelene plastične polukutije
*** Kraj prikaza ***
```

Sl. 7. – ispis podatka pomoću ispisnog oblika POSL

Postupak promjene oblika za prikaz podataka opisan je u priručniku *Pretraživanje u OSI*.

Kratko prisjećanje:

1. S – iz glavnog izbornika
2. F – iz podizbornika
3. iz pokazne liste strelicom izaberi oblik koji želiš (mora biti žute boje)
4. učitaj ga pomoću ENTER

Postupak selektiranja zapisa, prebacivanja u WORD i ispis također je dataljno opisan u priručniku *Pretraživanje u OSI*, ali i u priručniku *OSIN – upute za rad*.

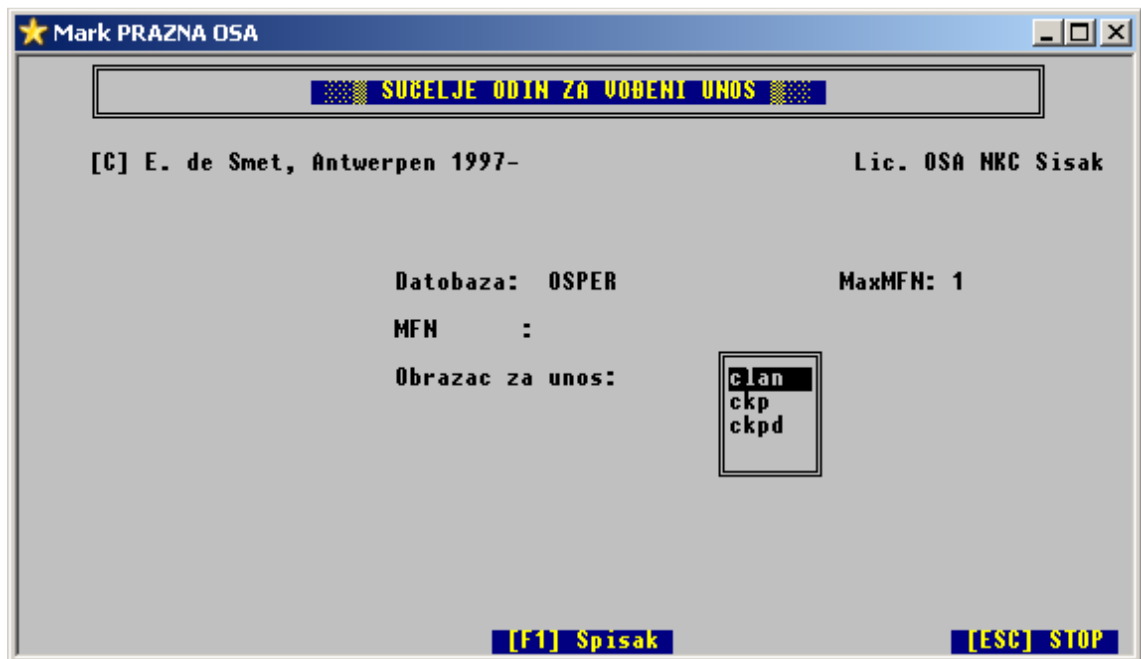
CLAN - obrazac za katalogizaciju članka

Neosporno je, da u časopisima nalazimo najveći broj „najsvežijih“ podataka s većine područja o kojima trebamo informacije. Katalogizacijom članaka iz časopisa koje knjižnica posjeduje, predmetizacijom njihovog sadržaja, dodjeljivanjem odgovarajućeg UDK broja svakom članku i kratkom anotacijom o članku, omogućujemo članovima da samostalno ili uz našu pomoć dođu do tih informacija vrlo brzo.

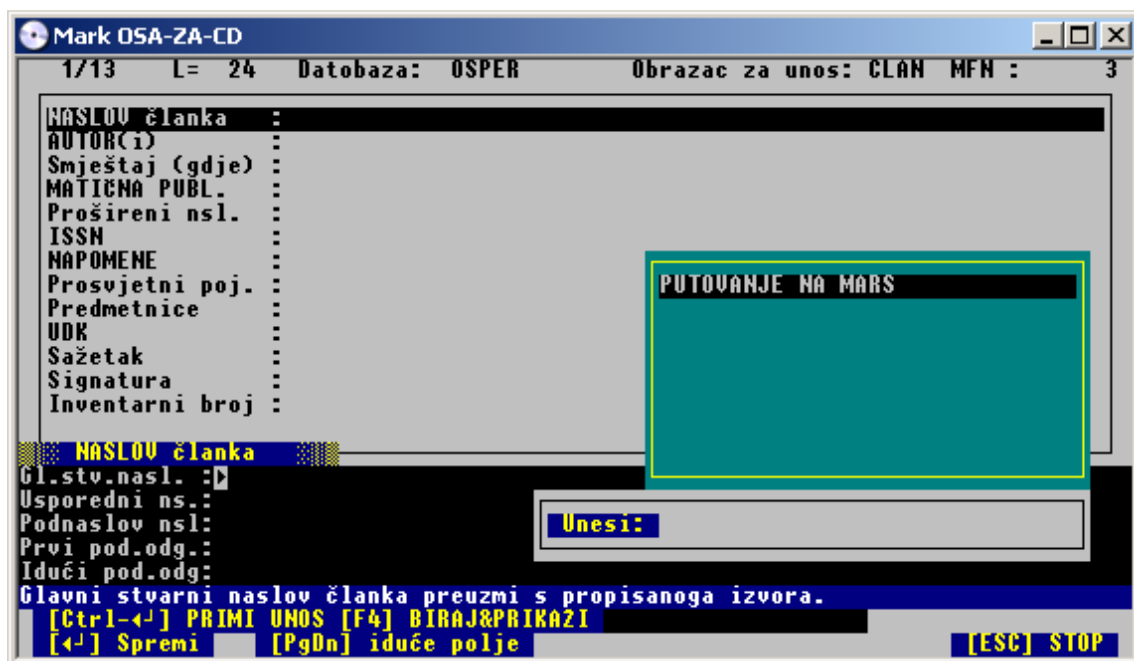
Za ovaj dio posla koristit ćemo obrazac za unos CLAN.

Kako je već opisano, postupak koji je potrebno obaviti izgleda ovako:

1. C - izbor datobaze OSPER
2. E – služba za unos podataka
3. O – VOĐENI UNOS (ODIN sučelje)
4. MFN:
5. izbor obrasca za unos : **clan** (enter)
ckp
ckpd

Slika 8.

Slika 9. obrazac za katalogizaciju članka

Rezultat ovog postupka je otvaranje praznog obrasca za unos podataka o članku iz određenog časopisa.

Ovaj obrazac ima 13 polja, neka polja su složena i imaju po nekoliko potpolja. Podaci koji su već upisani, a pokazuju se u pokaznim listama, mogu se preuzeti.

Postupak unosa podataka identičan je onom u OSIN-u. Potrebno je slijediti upute na plavoj traci na dnu ekrana.

Nekoliko riječi o svakom pojedinom polju.

1. *polje*: **NASLOV ČLANKA** Glavni stvarni naslov članka
potpolja
Usporedni ns.: glavni stvarni naslov na drugome jeziku.
Podnaslov nsl: podnaslov članka

Prvi pod.odg.: imena autora članka prema izvorniku
Idući pod.odg: idući podaci o odgovornosti prema izvornku
2. i 3. autor, autor fotografija, crteža i sl.

2. *polje*: **AUTOR(I)** upiši prezime i ime autora članka, eventualno drugog i trećeg autora, ili ih preuzmi sa liste
potpolja
Prezime : *polje je ponovljivo, svi upisani podaci vidljivi*
Ime : su na zapisu i u IRIS-u
Osobno obilj.:

3. *polje*: **SMJEŠTAJ** (gdje) podaci o tome gdje se članak nalazi, npr.
ME, God.11:br.89[2004]

potpolja

Svešćić : podaci o konkretnom broju publikacije
ME - asocijativni slog za određeni časopis.
Koristi se zbog lakšeg pretraživanja članka u IRISu. On uvijek prethodi sljedećim podacima -->

God.11: - podatak od godištu
br.89[2004] - podatak o konkretnom broju publikacije i godini u kojoj je tiskan

Str. od-do: 22-25 - početna – završna stranica članka
Godina izdanj: 2004 - posebno izdvojena godina tiskanja

4. *polje*: **MATIČNA PUBLIKACIJA**

potpolja

Gl.stv.nasl.: glavni stvarni naslov publikacije
Podnaslov: podnaslov publikacije
Usporedni nsl: naslov na drugom (stranom) jeziku

5. *polje*: **PROŠIRENI NASLOV**

potpolja

Prošireni nsl:
Tijelo :

6. *polje*: **ISSN** Međunarodni standardni serijski broj za matičnu publikaciju.

7. *polje*: **NAPOMENE**

Napomene koje se tiču članka. **Odvoji ih s Ctrl+ Enter!**

8. *polje*: **PROSVJETNI POJMOVNIK**

Europski prosvjetni pojmovnik pomagalo je za predmetno označavanje podataka u području prosvjete, odgoja i obrazovanja u Europi. Ovaj pojmovnik ili tezaurus posebna je vrsta rječnika ustrojenoga prema hijerarhijskim vezama i asocijativnim odnosima unutar jednog tematskog područja. Integriran je u program OSA. Ukoliko se knjižničar odluči za korištenje ove mogućnosti, treba obratiti pažnju da mu se osim jednostavnog preuzimanja odgovarajuće predmetnice, pruža i mogućnost korištenja funkcijskih tipki F7 i F3. Njihovo je značenje sljedeće:

[F7] skrij potpune nazive
[F3] pokaži potpune nazive

Slika 10. prosvjetni pojmovnik

Pri tom izrazi BT i RT znače sljedeće:
BT – broader term – nadređeni, širi pojam
RT – related term – srodni pojam

9. polje: PREDMETNICE

Ovdje se otvara normativna datobaza PRED sa predmetnicama koje su prethodno upisane u nju. Polje je ponovljivo i omogućava unos velikog broja međusobno ODVOJENIH izraza.

10. polje: UDK

UDK za članak! Ponovljivo polje! Složeni UDK brojevi nisu pretraživi po svakom svom elementu, već samo u cjelini. Stoga složenu oznaku treba ponoviti u međusobno odvojenim dijelovima.

Npr: 006:02 upisat ćemo na način
006:02 | 02 |

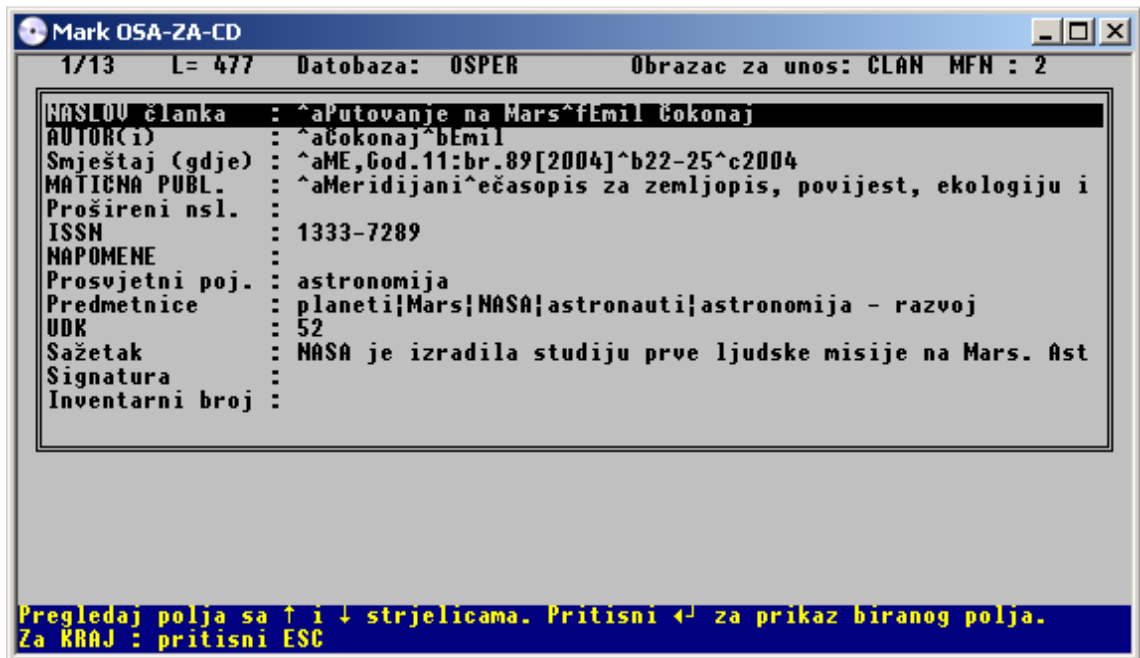
U tom slučaju pretraživi su i cjeloviti izraz i pojedini brojevi.

Znak | (dvocrta) razdvaja broj od broja.

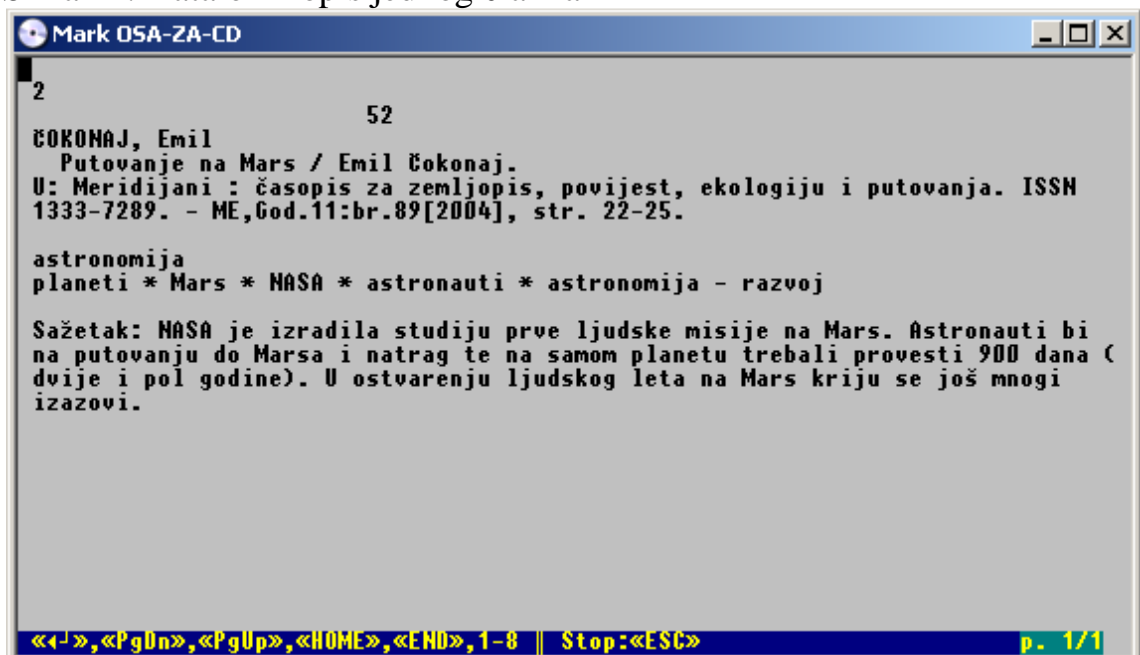
11. polje: **SAŽETAK** Ukoliko želimo, upisat ćemo kratki sadržaj članka. Ako neku riječ ili izraz u nominativu omeđimo šiljatim zagradama < >, bit će vidljiva pri pretraživanju u IRISu.

12. polje: **SIGNATURA** samo ako je uvezano godište

13. polje: **INVENTARNI BROJ** samo ako je uvezano godište

Slika 11. kataložni opis jednog članka

Slika 12. izgled kataložnog listića

SKRAĆENI POSTUPAK KATALOGIZACIJE

U ovom slučaju koristit ćemo mogućnost kopiranja zapisa koju nudi OSA. Evo objašnjenja postupka.

1. upišemo podatke za publikaciju u CKP obrazac na način kako je to već opisano (ukoliko to nismo napravili već prije)
2. otvorimo prazni zapis i u obrazac CLAN upišemo zajedničke podatke za sve članke u konkretnoj publikaciji
3. kopiramo ovaj zapis na prazno mjesto i popunjavamo ga podacima koji se odnose na svaki pojedini članak
4. zapis iz točke 2. kopiramo tako dugo dok ne obradimo sve članke iz jednog časopisa.
5. zapis iz točke 2. koristimo kao **obrazac** koji prilagođavamo svakom novom broju iste publikacije i **koristimo ga za obradu svih daljnjih brojeva te publikacije**, a to znači da smo njegov MFN upisali u bilježnicu u kojoj vodimo evidenciju vezanu uz rad na OSPER datobazi. (Npr. *MFN 51 – obrazac za Meridijane* ,
MFN 105 – obrazac za Prirodu)

Evo i konkretnog primjera:

Dobili smo časopis Meridijani , godište 13., izašao je 2006. godine u 1. mjesecu, a nosi broj 101

1. upisivanje podataka u CKP obrazac

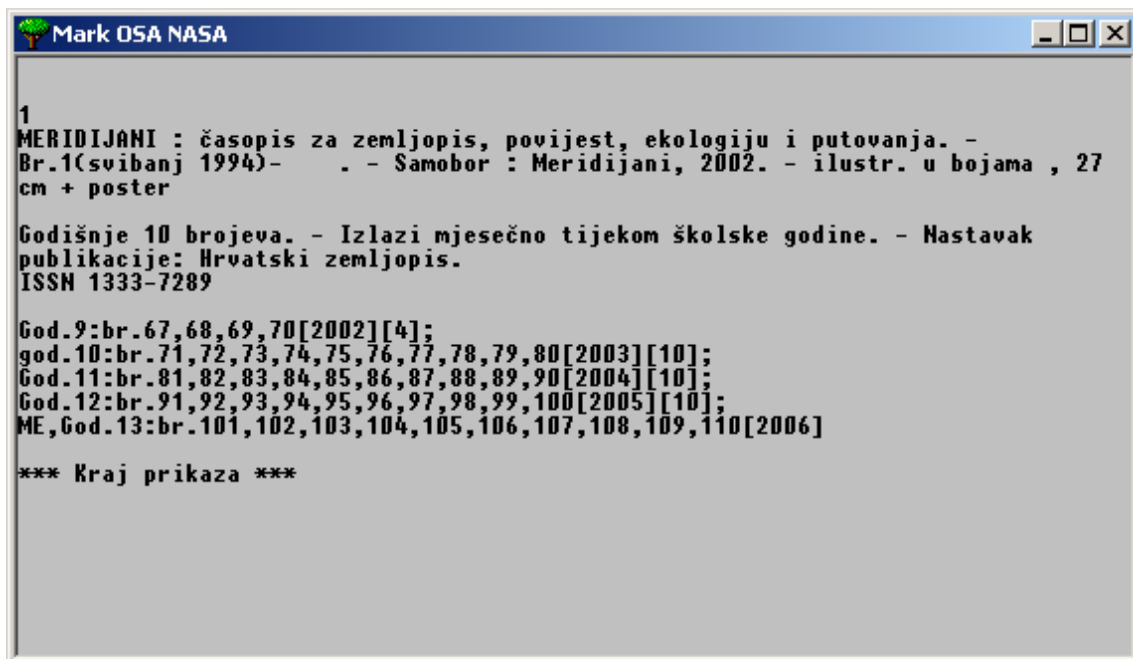

The screenshot shows a terminal window titled "Mark OSA NASA" with the following content:

```
16/21  L= 540  Datobaza:  OSPER  Obrazac za unos:  CKP  MFN :  1

UPUTNICA          :
BROJEVANI POD.   : ^aBr.1(svibanj 1994)-
IZDAVANJE        : ^aSabor^cMeridijani^d2002
MATER. OPIS      : ^dilustr. u bojama , 27 cm + poster
UCESTALOST       : 10
NAPOMENE         : Izlazi mjesečno tijekom školske godine
Inventarni br.   :
SIGNATURA        :
PODACI O FONDU   :
Nabava           :
Cijena           : 28,00
Valuta           : KN
Bilješka         : a
Smještaj građe  :
PODACI O FONDU   :
God.9:br.67,68,69,70[2002][4];god.10:br.71,72,73,74,75,76,77,78,79,80[2003][10];
God.11:br.81,82,83,84,85,86,87,88,89,90[2004][10];God.12:br.91,92,93,94,95,96,97
,98,99,100[2005][10];ME,God.13:br.101,102,103,104,105,106,107,108,109,110[2006]
EDI: Zamijeni    [F1] PREUZMI
[←] Spremi      [PgDn] iduće polje [PgUp] prethodno polje [ESC] STOP
```

Slika 13.

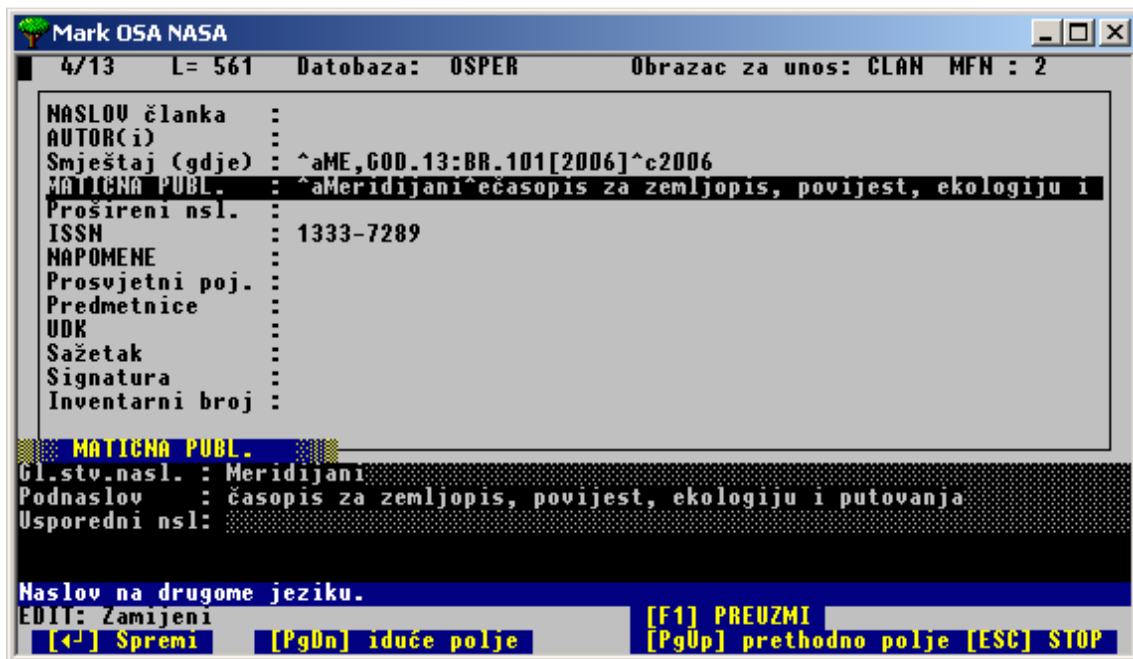

Slika 14. – izgled CKP listića

2. otvorimo prazni zapis i upišemo zajedničke podatke za sve članke u publikaciji , a to su

- naslov i podnaslov časopisa
- godište i godina izdavanja, broj publikacije
- ISSN

Izađemo pomoću 3 – *pospremi i zatvori*

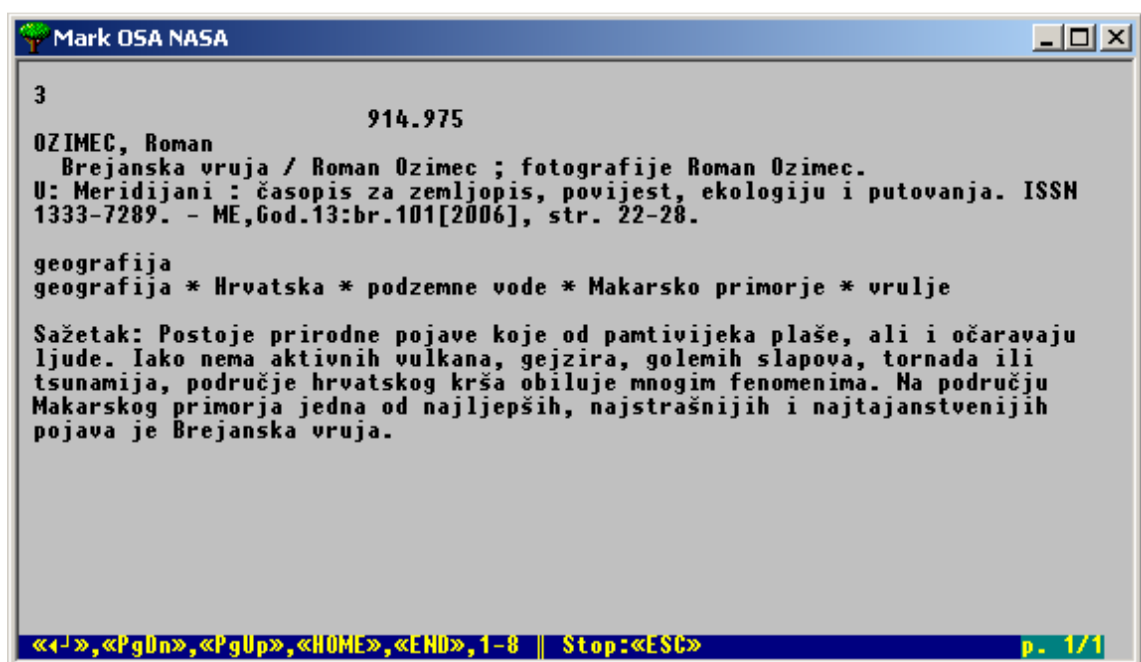

Slika 15. obrazac s upisanim zajedničkim podacima

3. kopiramo ovaj zapis na prazno mjesto i popunjavamo ga podacima koji se odnose na konkretan članak; iz svakog pojedinog zapisa o članku izlazimo sa *2-pospremi i nastavi*

Slika 16. obrađeni članak

Slika 17. izgled katalogne jedinice

Na isti način obradimo sve članke koji nam se čine vrijedni truda.

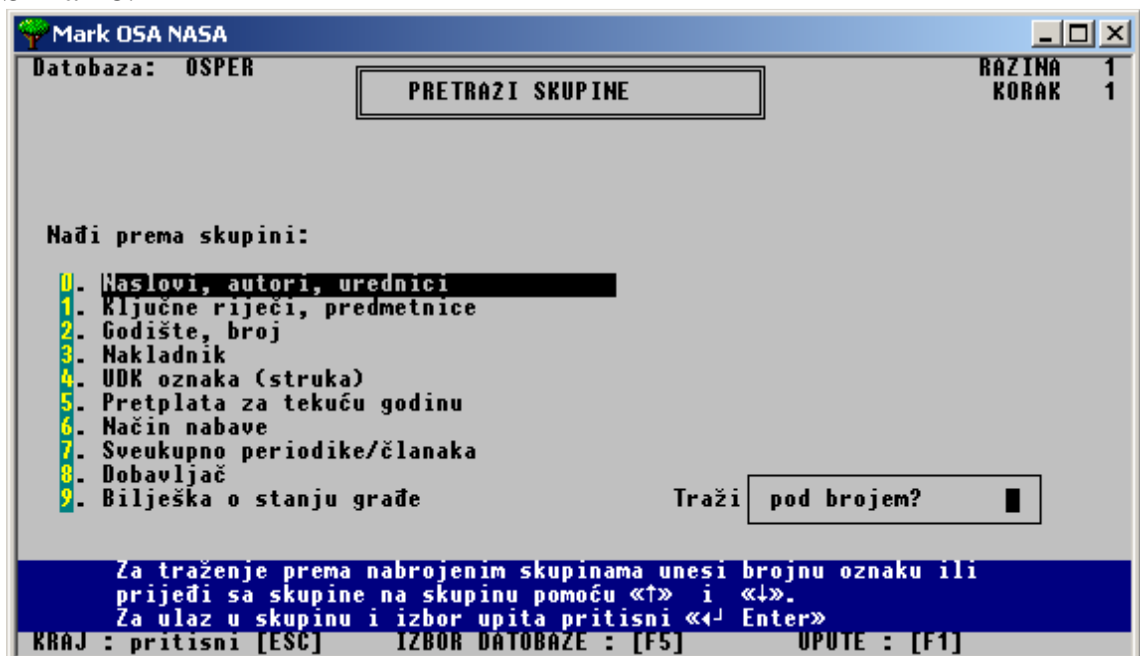
PRETRAŽIVANJE PODATAKA

Svi podaci upisani u katalog mogu se pretraživati na već prije opisane načine. (*Priručnik za pretraživanje u programu OSA-ISIS*)

1. PRETRAŽIVANJE POMOĆU POMAGALA IRIS.

Slika 18.

Slika 19.

Skupine od 0 do 4 odnose se na katalogizirane članke i podatke iz njih. Skupine od 5 do 9 odnose se na poslovanje.

Za ovakvo pretraživanje nije potrebna nikakva promjena oblika prikaza – potrebno je samo prepoznati koja opcija odgovara našim potrebama.

Svi podaci koji nisu obuhvaćeni ovim skupinama mogu se potražiti u rječniku termina, pod uvjetom da su nam poznati prefiksi koji im prethode.

PREFIKSI U DATOBAZI OSPER

PREFIKSI za podatke iz CKP obrasca

Objašnjenje

DAT=20070128	Datum rada	DAT
DO=MERIDIJANI, 0BRTNIČKA 17, 1	dobavljač	DO
FD=ME,GOD.9:BR.67,68,69,70[2002]	podatak o stanju	FD
FD=ME,GOD.13:BR.101[2006]	fonda	
GO=2002	prva godina izlaž.	GO
GR=CKP	vrsta građe-zapisa	GR
IS=1333-7289	ISSN	IS
KA=KUPNJA	Način nabave	KA
KO=NKČ SISAK	kupac	KO
LO=ZELENE PLASTIČNE POLUKUTIJE	lokacija - čuvanje	LO
MJ=SAMOBOR	mjesto izdavača	MJ
NA=HR	zemlja izdavanja	NA
NB=20060809	datum računa	NB
NK=MERIDIJANI	nakladnik	NK
NP=IZLAZI MJESEČNO TIJEKOM ŠKO	napomena	NP
NV=FELETAR, DRAGUTIN	urednik	NV
NV=HRVATSKI ZEMLJOPIS	naslov publikacije	
NV=MERIDIJANI	naslov publikacije	
NV=ČASOPIS ZA ZEMLJOPIS, POVIJ	podnaslov publik.	
RC=00003728	broj računa	RC
RR=EKOLOGIJU	riječi iz naslova	RR
RR=HRVATSKI	riječi iz podnasl.	
RR=MERIDIJANI		
RR=POVIJEST		
RR=PUTOVANJA		
RR=ZEMLJOPIS		
RR=ČASOPIS		
SV=BR.1(SVIBANJ 1994)-	Prvi svezak	SV
TG=DAR	Vrsta nabave	TG

PREFIKSI vezani uz obrazac CLAN

objašnjenje

AU=OZIMEC, ROMAN	Autor članka	AU
CL=BREJANSKA VRUJA	Naslov članka	CL
DAT=20070128	Datum upisa pod.	DAT
GR=CLAN	Vrsta građe-zapisa	GR
IS=1333-7289	ISSN	IS
NV=BREJANSKA VRUJA	Naslov članka	NV
NV=MERIDIJANI	Naslov publikacije	
NV=OZIMEC, ROMAN	Autor članka	
NV=ČASOPIS ZA ZEMLJOPIS, POVIJ	Podnaslov publik.	
RR=BREJANSKA	Riječi iz naslova i	RR
RR=EKOLOGIJU	podnaslova	
RR=GEOGRAFIJA	Predmetnica -	RR
RR=HRVATSKA	tezaurus	RR
RR=MAKARSKO PRIMORJE		
RR=MERIDIJANI		
RR=PODZEMNE VODE		
RR=POVIJEST	Predmetnice, slob.	RR
RR=PUTOVANJA	oblikovane	
RR=VRUJA		
RR=VRULJE		
RR=ZEMLJOPIS		RR
RR=ČASOPIS	Predmetnice	
SM=2006	Godina izdavanja	SM
SM=ME,GOD.13:BR.101[2006]	smještaj članka	SM
UD=914.975	UDK broj	UD

PRETRAŽIVANJE PODATAKA POMOĆU IZBORNICA U KLASIČNOM ISIS-u

Pri pretraživanju u programu OSA-ISIS koristi nam uglavnom

Služba za prikaz i pretražbu podataka,

koja se na glavnom izborniku nalazi pod slovom S.
Pogledajmo, što nam ona nudi.

L - promjena radnog jezika H – hrvatski

E - engleski

F – francuski

S – španjolski

Ako zabunom otvoriš ovu opciju, utipkaj H i program će se vratiti na prethodni ekran

B – prikaz zapisa po rednome broju MFN-u

Ako utipkaš B, stroj će u dnu ekrana otvoriti poruku: *Broj zapisa (MFN) za prikaz:*

Na tom mjestu utipkaj broj (MFN) od kojeg želiš pregledavati zapise i stisni *enter*.

Listaj zapise pomoću *enter* ili izađi pomoću X .

T – RJEČNIK (kazalo) za pretražbu

Svi podaci koji se mogu pretraživati smješteni su u rječnik, a istovrsnim podacima prethodi jednaki prefiks. Kojim podacima prethodi koji prefiks može se pogledati u tabelama na str. 21, 22,23.

Ispis rječnika

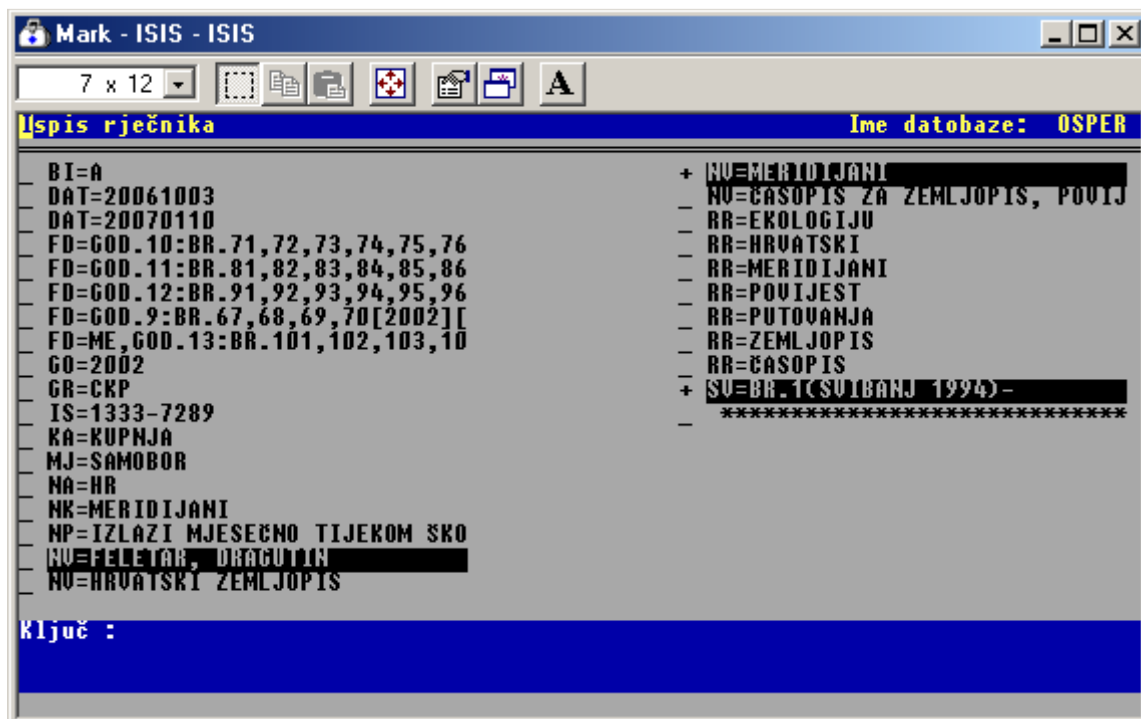
Ime datobaze: OSPER

Ključ :

Ako utipkaš slovo T, otvorit će se ekran za ispis rječnika. Na dnu ekrana, na plavoj traci pojavit će se poruka: *KLJUČ: i kvadratić koji svjetluca.*

I – prikaz cijelog kazala

Ako stisneš *Enter*, stroj će prikazati rječnik od samog početka.

Slika 20.

Pomoću *enter* ili *strelica* možeš šetati od podatka po podatka.

Za kretanje odzdo na gore koristi *tipku tabulator* (krajnja lijeva, strelica lijevo i desno) ili strelicu na gore.

Za listanje cijelih ekrana koristi tipku *Page down*.

Kad pronađeš podatak koji želiš pogledati, stisni tipku **S** ili **+**.

Možeš ih koristiti više puta uzastopce, tako da odjednom možeš izabrati više podataka za pregledavanje.

Stisni **X** - stisni *enter* – stisni **D** – za prikaz izabranih podataka

II – izbor određenog podatka

Ako u polje *KLJUČ*: utipkaš predmetak, prefiks koji prethodi određenoj vrsti podataka i naziv podatka, stroj će otvoriti rječnik odmah na željenom mjestu, a postupak za selektiranje podataka isti je kao i u prethodnom primjeru.

Primjer:

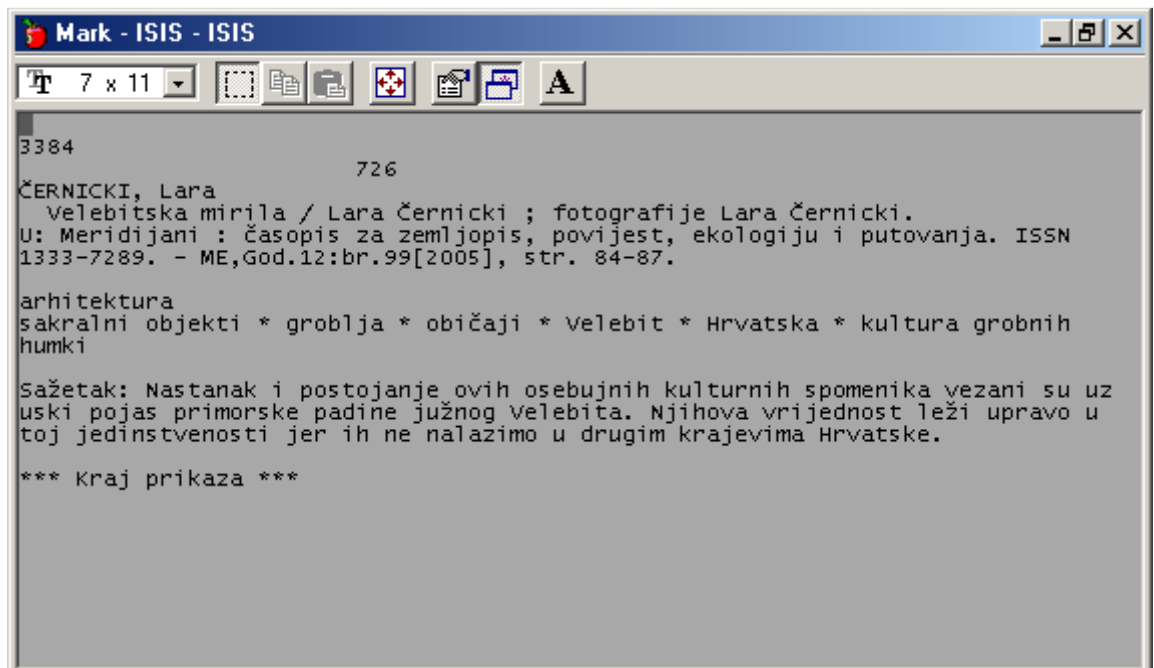
1. T
2. Ključ: CL= VELEBITSKA MIRILA
3. *enter*
4. CL=VELEBITSKA MIRILA
5. *enter*
6. Skup (set) 7: CL=VELEBITSKA MIRILA

P= 1 CL=VELEBITSKA MIRILA
T= 1 - #7: CL=VELEBITSKA MIRILA

--->

7. X
8. *enter*
9. D

Rezultat je prikaz članka tog naslova.

Slika 21.

S – Oblikovanje upita za pretraživanje

Ovdje se otvara nekoliko mogućnosti za pretraživanje podataka, jednostavno i složeno, pa je ova mogućnost detaljno objašnjena u posebnoj poglavlju priručnika o pretraživanju.

D – Prikaz odgovora na upit

Koristimo ga za prikaz na neki način izabranih podataka. Ako izađeš iz programa, izabrane podatke više ne pamti.

R – Vрати prethodno oblikovan upit

Ako stisneš R, pojavit će se tablica svih prethodnih pretraživanja tj. prikazivanja podataka. Na početku tablice pod nazivom *Skup* nalazi se redni broj svakog prikaza.

On omogućuje da se, ako zapamtiš točni redni broj, korištenjem opcije G, taj određeni izbor ponovno prikaže.

G – Poziv objavljenih upita prema rednom broju

1. Ako izabereš G, pojavi se u donjem dijelu ekrana poruka: *Skup (set)*
2. Na mjestu koje svjetluca, upiši redni broj upita (ustanovljeno pomoću R)
3. stisni *enter*
4. stisni *enter*
5. pojavljuju se podaci iz prethodnog pretraživanja

P – Pohrana rezultata pretraživanja

Svaki rezultat pretraživanja možemo pohraniti. Ukoliko smo zapamtili ili zapisali ime pod kojim je pohranjen, možemo se njime služiti u trenutku kad nam zatreba.

1. izaberi P
2. *utipkajte ime datoteke za pohranu pogodaka:* upiši ime koje želiš , izmisli ga, ali neka ne bude dulje od 6 znakova
npr. *spremi*
3. *enter*

Ovako spremljeni rezultati koriste se pri izradi raznih popisa, izračuna i slično.

PRIKAZ PODATAKA

F – Promjena OBLIKA ISPISA

Ovdje možemo iskoristiti mogućnost da unesene podatke prikažemo na razne načine , ovisno o tome što želimo.

Kad izaberemo **F**, otvori se u donjem lijevom uglu prozorčić sa tri naziva za tri različita ispisna oblika. To su:

OSPER- prikaz katalogiziranih jedinica
OSPE1 - " " skraćeni prikaz
POSL - podaci vezani uz nabavu
tj. poslovanje

Ispisni oblik izabiremo pomoću *strelica gore, dolje, lijevo, desno*, ovisno na kojem se dijelu prozorčića nalazimo.

Izabrani je oblik uvijek **žut**. Učitamo ga tako da stisnemo *enter*.

Je li postupak uspio, provjerit ćemo u donjem desnom uglu ekrana, gdje na mjestu :

Oblik ispisa: mora pisati ime oblika koji smo izabrali.

Napomena:

Da se vratiš na uobičajeni oblik, ponovi postupak i izaberi ispisni oblik OSPER.

DATOBAZA PRED - NORMATIVNA DATOTEKA SLOBODNO OBLIKOVANIH PREDMETNICA

STRUKTURA DATOBAZE PRED

1. UNOS PODATAKA

- pomoću obrasca JEDNA
- pomoću obrasca SLOZI

2. PRETRAŽIVANJE PODATAKA

- po rednom broju –MFN-u
- pomoću RJEČNIKA TERMINA u klasičnom ISIS-u
- oblikovanjem upita za pretražbu "

3. PRIKAZ PODATAKA

- u obliku – PRED

U ovu datobazu upisano je već oko 13000 slobodno oblikovanih predmetnica. Pri radu na katalogizaciji članaka ova se baza otvara u trenutku kad otvorimo polje PREDMETNICE. Moguće je preuzeti željene premetnice.

Ukoliko sadržaj zahtijeva novu premetnicu koja ne postoji u bazi PRED, moguće ju je dodati.

Kako?

UPIS NOVE PREDMETNICE U DATOBAZU PRED

1. iz glavnog izbornika izaberemo C
2. izaberemo datobazu PRED
3. iz glavnog izbornika izaberemo E- unos podataka
4. izaberemo O – vođeni unos
5. Datobaza **PRED** - *enter*
6. MFN: *enter*
7. Obrazac za unos: **jedna** *enter*

(*Obrazac za unos SLOZI ne koristimo*)

Slika 22.

Polje PREDMETNICA ispunjavamo na način koji je identičan unosu podatka u OSIN-u.

Pri oblikovanju novih predmetnica ipak treba voditi računa o obliku u kojem se upisuju imenice – koristi li se nominativ jednine ili množine. Ako je predmetnica izraz od dvije ili više riječi, treba pogledati kako su formirani slični izrazi koji su već upisani u rječnik.

Obrazac za upis novih predmetnica ima samo 2 polja.

1. polje PREDMETNICA: pri otvaranju ovog polja otvara se pokazna lista već upisanih predmetnica. Tako izbjegavamo upisivanje već upisanih izraza.

Slika 23.

2. polje PRIJEDLOG : ne ispunjavamo.

PRETRAŽIVANJE PREDMETNICA

IRIS u ovom slučaju ne možemo koristiti.

Pretraživanje pomoću rednog broja ili MFN-a

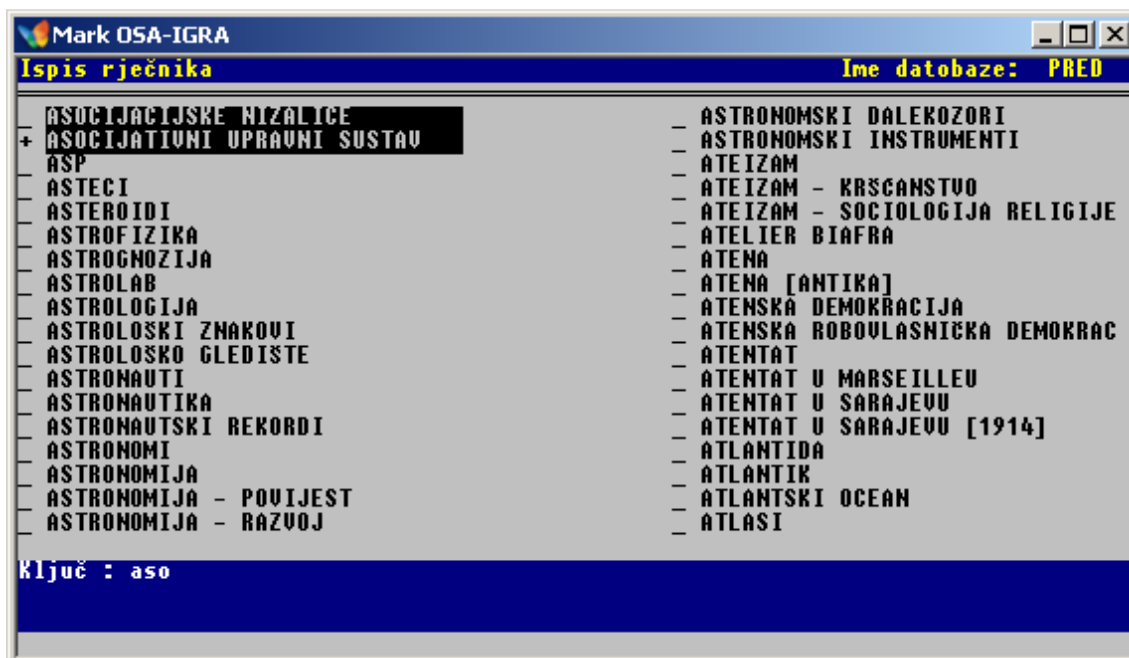
1. S – iz glavnog izbornika
2. B – prikaz zapisa po rednom broju – MFN-u
3. upiši redni broj predmetnice – MFN od kojeg želiš pregledati zapise

Pretraživanje pomoću rječnika termina.

Predmetnicama ne prethodi nikakav prefiks.

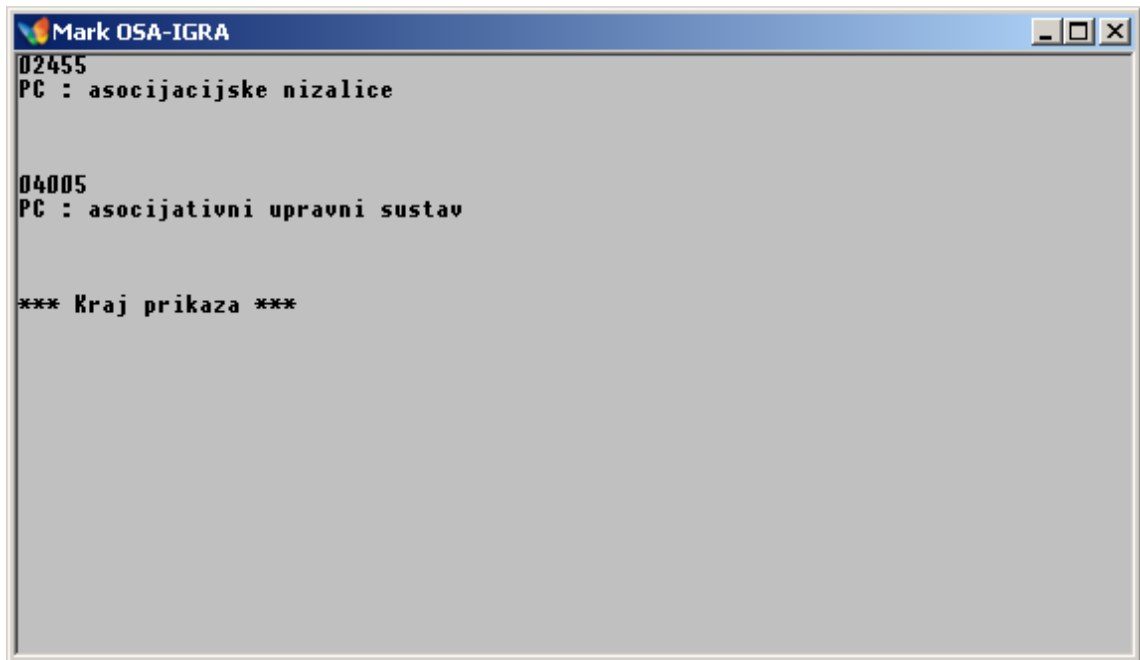
Potrebno je izabrati

1. S - iz glavnog izbornika
2. T – iz podizbornika
3. na poruku *KLJUČ* : upisati **početno slovo, slog ili riječ koju želimo pregledati**
4. *enter*

Slika 22. izbor predmetnica

5. stisnuti + ili S, kraj svih predmetnica koje želimo izabrati,
6. stisnuti X za izlaz,
7. *enter*
8. D - za prikaz

Slika 23. prikaz

Za brzo pregledavanje rječnika koristimo se tipkom Page Down.

PRIKAZ PREDMETNICA

Budući da postoji samo jedan oblik za prikaz podataka, nemamo što mijenjati.